

PSİKOLOJİK DEĞERLENDİRME E ÖLÇEKLERİ-2

NÖROPSİKOLOJİK TESTLER

Nöropsikoloji, temelde biliş ve davranış üzerinde çalışmalar yapan ve birçok bilim alanının bir arada çalıştığı disiplinler arası bir alandır. Beyin görüntüleme tekniklerinin ve bilişsel modellemelerin son yıllarda gelişmesiyle birlikte, beynin işleyişi daha bilimsel şekilde değerlendirilmektedir. Çocukta nöropsikolojik değerlendirme yapabilmek için, bilişsel yetenek ve psikososyal çevre gibi birçok değişkeni bir arada değerlendirmek gerekir.

Çocuklarda nörolojik ve bilişsel örselenmeler durağan, stabil sonuçlar yaratmayabilir, fakat tedavinin seyri, gelişimsel çizgi ve yeni becerilerin kazanılma durumu değişkendir. Nöropsikolojik değerlendirme; bellek, dil, görsel-mekansal beceriler, motor beceriler, dikkat, yönetici işlevler ve bilgi işleme hızı gibi çok yönlü değerlendirmeleri kapsamaktadır. Nöropsikolojik değerlendirme, travmatik beyin zedelenmesi, hidrosefali, spina bifida, beyin enfeksiyonları, hormon ve metabolik bozukluklar, çocukluk epilepsileri gibi nörolojik bozuklukların tanısında ve izlenmesinde kullanılır.

Luria- Nebraska Nöropsikolojik

Değerlendirme Bataryası- Çocuk Formu

Özellikle çocuklarda görülen öğrenme bozuklukları çeşitleri için yaygın olarak kullanılmaktadır. Test, toplamda 149 madde ve 11 alt ölçek içermektedir

Bender Gestalt Testi

Bender Gestalt testi, tüm dünyada klinik psikoloji alanında en sık kullanılan testlerden biridir. Testi alan kişiye değişik geometrik şekiller sunulur ve bu şekilleri kopya ederek çizmesi istenir. Test, çocuklarda görsel motor algı ve eşgüdüm gelişimini ölçmek için kullanılır. Görsel motor beceriler çocukluktan ergenliğe kadar hızlı bir şekilde olgunlaşmakta ve yetişkinliğe doğru görece azalmaktadır.

Benton Görsel Bellek Testi

Test, görsel algı, bellek ve görsel yapılandırma yeteneklerini ölçer. ABD’de 1991 yılında geliştirilen son versiyonu, okuma güçlükleri, sözel olmayan öğrenme yetersizlikleri, travmatik beyin zedelenmesi, dikkat eksikliği bozukluğu, Alzheimer ve diğer türden bunama bozukluklarını değerlendirir. Test, desenleri hatırlayabilme yeteneğini ölçer. Çocuklara uygulanan formlarında, desene bakılarak kopya edilmesi ve desene 10 saniye baktıktan sonra akılda kaldığı şekliyle çizmesi istenir.

AİLE ÖLÇEKLERİ

Aile Değerlendirme Ölçeği

Genel aile değerlendirmesine yönelik birçok ölçme aracının alt yapısını oluşturan McMaster modeline göre; (1) ailenin bütün parçaları birbiriyle ilişkilidir. (2) ailenin bir parçası, diğer parçalarından ayrı olarak değerlendirilemez. (3) aile işleyişi, her bir bireyi ayrı ayrı tanımakla anlaşılabilir. (4) ailedeki yapı ve düzen, aile üyelerinin davranışını kuvvetli bir şekilde etkiler. Epstein ve arkadaşları bu modele dayanarak Aile Değerlendirme Ölçeği'ni geliştirmişlerdir. Ölçek, Bulut tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. 12 yaş üzerindeki aile üyelerine, aile işleyişi değerlendirmeleri amacıyla uygulanır. Ölçek toplam 60 madde ve şu yedi alt ölçekten oluşmaktadır. (1) problem çözme, (2) iletişim (3) roller (4) duygusal tepki verebilme (5) gereken ilgiyi gösterme (6) davranış kontrolü ve (7) genel işlevler. Ölçek maddeleri (1) aynen katılıyorum (2) katılıyorum (3) katılmıyorum (4) hiç katılmıyorum şeklinde kodlanan 4'lü likert yapıdadır.

Marschak Etkileşim Metodu (MEM)

MEM, yetişkin ve çocuğun birtakım etkileşimsel görevler sırasındaki süreçlerin incelemek için gözlemsel olarak uygulanır. Amerika'da göçmen aileler, Head Start aileleri, evlat edinen aileler ve geniş bir klinik örnekleme kullanılmaktadır. Gebelik döneminde anne ve babanın yeni doğacak bebeğe karşı algılarından, anne ve babanın ergenle iletişimine kadar geniş bir yaşam döneminde kullanılmaktadır. Genel olarak çocuk ve bakım vereni arasındaki ilişkinin kalitesini belirleyip, bu ilişkiyi iyileştirecek bir tedavi planı geliştirilmesiyle sonlandırılır.

DUYGU DURUM ÖLÇEKLERİ

Beck Depresyon Envanteri

Ölçek, Hisli tarafından Türk kültürüne uyarlanmıştır. Ölçeğin; (1) umutsuzluk (2) kişinin kendine yönelik olumsuz duyguları (3) bedensel kaygılar ve (4) suçluluk duygulanımları şeklinde alt boyutları bulunmaktadır. Envanter, uygulanan kişinin bu boyutlara ilişkin maddeler hakkındaki öz bildirimleri üzerine yorumlanır. Yetişkinlere uygulanan ve dörtlü likert tipi şeklinde kodlanan bir envanterdir

DSM 5 Depresyon Şiddet Ölçeği Çocuk Formu

Form, Yalın Sapmaz ve arkadaşları tarafından 2017 yılında Türk kültürüne uyarlanmıştır. Depresyonun çocuk ve ergenlerde yaygın görülmesi, okul başarısının olumsuz etkilenmesi, sosyal ilişkilerin bozulması ve öz kıyım risklerini beraberinde getirdiğinden, özellikle bu dönem için tanı ve tedavisi önemli bir bozukluktur. Ölçek 11- 17 yaş arası çocuk ve ergenlerde depresif bozuklukların şiddetini belirleyen 9 maddelik bir ölçektir.

Kaynak

Kurt, G. (2020). Çocuk ruh sağlığı alanında değerlendirme ve ölçekler. G. Kurt (Ed.). *Çocuk ruh sağlığı*. İçinde (s. 25-45). Ankara: Nobel Yayınları.